

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; 4.50
za četrt leta 1.50; 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne odzira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v Edinosti je moč.

Slovanskim pevcem v Trstu!

Budite s petjem svoj narod
Naj se v omiko žene!
Obhajajte veseli god
Slovenje okrivljene!
Slomšek.

Vsak pošten človek, bodisi da si svoj kruh služi z žilavo roko, ali pa s peresom in umom, si po vsakdanjem trudu včasih rad privošči primeren odpočinek. Katerim pa je narava dala posluh in dober glas, ti se radi združe in zapojejo blagolase pesmice, da si blaže srce in se tudi duševno omikajo, kajti z vsako novo pesmico, katere se nauče, bogate si duševno blago. Tako združevanje pa kaže tudi, da so dotičniki dobrega srca, saj je že svetovno znan pesnik povedal, da

„Pesmi tam vlišati ni,
Kjer ni poštenih ljudi.“

Slovenski pisatelji in rodoljubi, ki so se pečali z odgojo, n. pr. škof Slomšek, so sami zlagali pesmice in napeve, in mnogo-krat naglašali blažilno in odgojevalno moč pesmic. Razven te pesemske moči, ki ima svoj upliv pri vseh omikanih narodih, pa še imamo mi Slovenci in Slovani sploh posebne uzroke, da se z gorečnostjo in ponosom poprimemo petja.

Ko je začetkom tega stoletja Vuk Stefanović Karadžić začel nabirati proste narodne pesmice srbske in jih potem objavil, je učen svet kar zastrmel o njih krasoti, izvirnosti in jih je primerjal klasičnim pesmam grškim, katere se čitajo in se bodo čitale v višjih učiliščih kot izborno sredstvo za pravo višjo omiko. Učeni Nemec Grimm je prišel na Dunaj in se je pri Vuku učil blagolase srbske, in je prevel njegovo srbsko slovnico na nemški jezik in na ta način skrbel za to, da se je širila slava srbskih pesmic.

Tudi v Slovencih so začeli nabirati narodne pesmi; grof Auersperg kot pesnik znan z imenom Anastasius Grün jih je nekaj prevel na nemški jezik in izdal v knjižici „Volkslieder aus Krain“ in mnogo pripomogel k temu, da so tudi slovenske

pesmi prišle na dober glas daleč izven ožje domovine.

Že od te strani imamo mi Južni Slovani ponosni biti, da so nam v pravičnih učenih krogih priborile naše pesmice spoštovanje.

Če se pa nježni besedi pridruži moččen blagolase napev, se mi dozdeva ta družba kakor srečen zakon — beseda je nježna polovica, ker je ženskega spola, napev pa je možak — potem si osvojita zmagonosno svet v duševnem obziru.

Slovanski umetniki so pesmicam tudi nabirali domače napeve — spominjamo se samo lepe Kuhačeve zbirke — drugi so harmonizovali na podlagi teh narodnih napevov zbor in ni danes še, ko je veliki slovenski zbor na Francoskem, Nemškem, Ogerskem in tudi tukaj pokazal ne navadno moč slovenske melodije. Najslavnejši aedanj strokovnjak v muziki, profesor Hanslik na Dunaju, kjer je dal Slavjansky sedem koncertov rekel je naravnost, da so ti napevi v sedanjih koncertni enoličnosti liki urelec sveže vode, ki okrepča in oživi popotnika.

Tedaj se je tudi v muzikalnem svetu priborila slovenska pesem čast in slava; vsak, slovenski ali slovenski pevec se sme tega veseliti in se smatrati tudi kot vsaj skromnega vojaka te duševne armade, ki si osvoja znanstveni in muzikalni svet.

Slovenci so vselej in povsod radi popevali in še popevajo. Slovencem na južni meji se pa mora to priznati, da so prvi poskušali petje gojiti v obširnejših razmerah. Vaak Slovenec se je veselil, ko je slišal o lepih uspehih pevskega društva „Slavca“ na Goriškem: nastopalo je več kakor 100 pevcev pri koncertih in častno pokazalo svojo vrlino. Pokazalo se je društvo kakor meteor in zginilo — kakor meteor, menda valed tega, ker se Slovenci po vzgledu svojih laških sosedov hitro ogrejejo in tudi naglo ohladi.

Nikjer na slovenski zemlji ni v taki bližini toliko pevskega društva kakor v tukajnji okolici; trebalo je tedaj tudi v

mestu ustanoviti kaj enacega in če možno kaj stalnega. Posamezna narodna društva n. pr. „Citalnica“, „Tržaški Sokol“, „Podporno delavsko društvo“ nimajo vank za se dovolj pevskih moči za posebne zборе; radi tega so lani narodnjaki ustanovili „Slovansko pevsko društvo“, da bi združilo vse pevske sile in da bi tudi kaj stalnega napravili. Delali smo eno leto in skušali izvršiti namene ustanovitve.

Glavni namen našemu društvu je gojiti petje v kolikor možno izborni obliki, potem pa podpirati naš življ v Trstu, pomagati narodnim društvom, če prirejajo veselice.

Naša druga društva imajo vsako svoje omejene delokroge: obojno delavsko društvo ima namen, povzdigniti delavski stan, v Sokolu se zbira zopet drugo občinstvo in se osredotoči mladostna moč, ki si skuša pridobiti manjše trgovce in obrtnike; Citalnica zbira v svojih prostorih finejšo občinstvo, Podružnica sv. Cirila in Metoda se trudi za duševno, na novo ustanovljena „Posojilnica“ za gmetno blagostanje.

Do našega društva se naj zateče prosti delavec in mož z vseučiliščno omiko, obrtnik in uradnik, če ima le dober glas in voljo; eden ali dva večera na teden naj žrtvuje sebi in domovini na korist in veselje.

Kakor je Slovan v obče demokrat, tako gledamo tudi mi samo na dober glas in pošteno voljo, ne na glavo ali mošnjo. Tega demokratičnega pravila se moramo mi Slovani držati v Trstu. Kaj poreče kakov Italijanček, to nam ne bodi mar.

Okoličanski zbori vapevajo lepo in to nam bodi bodrilo, da tudi v mestu ne zaostanemo.

Vse stanove in sinove vseh slovenskih plemen kličem v našo duševno armado, da se udeležujemo plemenitega boja za slovensko veljavo. Mi Slovenci smo kozmopoliti v tem smislu, da ne zahtevamo za naše društvo besede ožjega pomena: „Slovensko pevsko društvo“, da si živimo na lastni zemlji; vsak pravi Slovan vatopi lahko pod našo slovensko streho. Posebno brate

Oglas in oznanila se račune po 8 nov vrnica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o pristo poktnine.

Srbe bi radi večkrat videli delujoče v naših vrstah.

Naše društvo namerava meseca januarja prirediti koncert, pri katerem bodo sodelovale najizvirnejše tukajšne muzikalne moči.

Vaje so ob torkih za prvence, ob petkih za izurneje pevce.

Oglašajte se toraj mnogoštevilno, spominjate se Slomškovih besed: Blagor ljudem, ki znajo lepe pesmi — pa tudi možem in ženam, ki otroke učijo čednih pesmi; oni dobro seme sejejo na njivo Gospodovo.

Dr. K. Glaser

prevodnja „Slov. pevskega društva“
v Trstu.

Kaj sedaj?

(Dalje.)

Začetkom tega članka smo rekli, da Hohenwartov klub zaroa vrši nalogo, kojoj so mu prisodili oni, ki so ves svoj upliv zastavili v to, da se ohrani, odnosno obnovi ta klub.

Kakova pa je ta naloga? O tem ni dvombe več, kajti z vladne strani se nam je to jasno povedalo. Po državno-zborskih volitvah, dovršivših se v mesecu marcu t. l., izdala se je v vladnem taboru parola: izogibati se vsem narodnim, političnim in državnopravnim uprašanjem, koja bi utegnili vznemirjati duhove, tem intenzivnejše pa delovati na polji gospodarskih reform. V to svrhu bi trebalo: 1. sestaviti kartelno večino iz zmernih, sicer pa najrazličnejših elementov, in 2. odbijati radikalne elemente na desni in na levi.

No, kartelne večine vzlic vsem naporom še danes nimamo — in jo najbrže tudi zlepa ne dobimo —, kar je že samo na sebi dokaz, da ni mogoča. Kajti dognana stvar je, da tudi pri presojanju strogo gospodarskih uprašanj, — osobito pa uprašanj, tikajočih se finančne politike — vedno upliva politično stališče dotične

— O, ti se mi nisi prenasitil, dejala je potem in nasmešila se. — Presrečno te ljubim, črnooki kazak! Ljubim te zato, ker imaš črnomanjaste oči, in ko pogledaš name, se mi zdi, kakor da se mi v roci nekaj smehlja: veseli se moje srce in dobro mu de, ko prijazno miglja s svojimi črnimi brkičami, ko ideš po ulici, in prijeto te je poslušati, ko poješ in brnkaj na banduri.

— O, moja Ivanka! je vzkliknil radostno mladenič, poljuboval jo in pritiskal krepko k svojem srču.

— Stoj! dovolj, Levkó! Povej prej, si li govoril s svojim očetom?

— Kaj? rekel je, kakor da se je prebudil. — Da se hočem s teboj oženiti? Govoril. — A nekako tužno je izgovoril zadnjo besedo: „govoril“.

— Kaj je pa?

— Kaj hočeš storiti z njim? Gluhega se je pritvoril stari sivec, kakor je njegova navada: ničesar ne ali in še zmerna me, da se potepam, Bog ve kod, in hodim s neotesanimi hlapeci po ulicah. A ne žaluj, Ivanka moja! Svojo kazaško besedo ti dam, da ga omečim.

PODLISTEK.

Majska noč, ali utopljenica.

Ruski napisal N. V. Gogolj, prevel V. K. Ratimir.

I.

Ivanka.

Lepoglasna pesen vila se je kakor reka po ulicah vasi. Bil je to čas, ko so se šumno zbirali v blesku krasnega večera fantje in dekleta, utrujeni od dnevnih trudov in skrbij, da bi izraževali svoje veselje z glasovi, kateri so vsakdar združeni z žalostjo. Zamisljen večer je sanjarski objel sinje nebo, postavlja vse v nerazločnost in daljavo.

Somrak je že, a pesni neso še utih-nile. Z banduro v rokah oddalil se je tajno od pevcev mlad kazak Levkó, sin vaškega župana. Kazak je šel po ulici, brenkal z roko po strunah in zraven priplesoval. Potem se je pa tiho ustavil pred vrati hiše, obsajene z nizkimi višnjevimi drevesi. Čegava je ta hiša? Čegava so ta vrata? Umolknil za trenutek je zaigral in zapel:

Солнце низенько, нечиръ блуэнько,
Выйди до мене, мое серденько!

— Kakor se vidi, je trdno zaspala moja jasnooka krasotica! rekel je kazak, ko je končal pesen in približal se koknu.

— Ivanka! Ivanka! ali spiš, ali mi nočeš odpreti? Gotovo se bojiš, da bi naju kdo ne zagledal, ali morda nočeš pokazati svojega belega ličica na hlad? Ne boj se, — saj ni nikoga. Večer je topel. Ako bi se pa tudi kdo pokazal, te skrijem — in nikdo naju ne zapazi. Ako bi te pa hotelo zebeti, te pritiskem tesno na svoje srce, segrejem s poljubi in denem svojo kapo na tvoje bele nožke, srček moj, ribica moja, krasotica draga! Le jeden pogled te prosim. Pomoli akozi oknice vsaj svojo ročko... Ne, saj ne apiš, ošabna deklica! rekel je glasneje in s takim glasom, kakor se izražuje oni, kateri se sramuje svojega trenutnega ponižanja: — ti bi se rada z menoj norčevala — z Bogom!

Tu se je obrnil, dejal svojo kapo po strani in ponosno šel od okna, tiho prebiraje strune bandure. V tem trenutku se je zavrtela pri vratih lesena kljuka, vrata so se škripaje odprla, in sedemnajsetletna deklica, obdana s somrakom, prestopila je prag, bojazljivo ogledujoč se in drže za leseno kljuko. V polujasnem mraku so ble-

ščale kakor zvezdice njena oči in njene rdeče koravde, in pred orlovskimi očmi mladeniča se ni mogla skriti niti rdečica, katera je zalila njena aramožljiva lica.

Kakó si nestrpen! mu je rekla poluglasno; — jezilo me je! Zakaj si prišel ob takem času? Še ljudje hodijo po ulicah... Jaz se vsa tresem...

O, ne tresi se, moja krasna golobičica! Pritisni se bolj krepko k meni! govoril je mladenič, objemaje jo, odložil banduro, katera je visela na dolgem jermenu na njegovem vratu, in sedel z njo k hišnim vratom. — Saj veš, da ako te le trenutek ne vidim, mi je hudó.

— Veš, kaj mislim? je rekla nenadoma deklica in zamisljeno vprla v njega svoje oči. — Nekaj mi kakor na uho še peče, da za naprej se ne bodeva mogla tako mnogokrat videti. Pri vas so hudobni ljudje: deklice gledajo vse zelo zavistno, a fantje... Opažujem tudi, da je začela gledati moja mati pred kratkim časom bolj strogo na me. Priznati moram, da bi bila bolj srečna pri pujeih.

Nekaka črna tuga izrazila se je pri teh besedah na njenih licih.

stranke. Uprav Plenerjev predlog glede snižanja obrtnega davka nam priča, da nemško-liberalna stranka vsake operacije na gospodarskem polju spoji se svojimi političnimi nameni. Zato pa je predlog ta, ki je sicer podredjene naravi in kojemu bi človek na prvi pogled ne pripisoval ni najmanjše politične važnosti, kar nakrat zadobil tako ogromno važnost, da so stranke na desni in na levi pozvale vse svoje verne k glasovanju. Dogodki ti pričajo nam, da je zahteva vlade — da bi namreč, vsaj za sedaj, potihnila vsa politična in narodna zahtevanja — nonsens, nezmisel. Kakó hočete vendar proizvesti socialno reformo, kako se hočete lotiti tega perečega uprašanja, ne da bi se dotekali političnih in državnopravnih uprašanj? Ne, to ne morete, ker so ta uprašanja tesno zvezana jedno z drugim in ker je mnogo socialnih neugodnosti odvisno le od političnih neugodnosti.

Ako je torej ta zahteva vladina nezmisel, potem pa je naloga, koja so naprtili Hohenwartovemu klubu v tem pogledu, tudi nezmisel. Odbijati radikalne elemente! Gospóda, kaj znači to? Mej nami Slovenci pobijati radikalne elemente — kdo se ne smeje? Če hočemo koga pobijati, ga moramo videti imeti ga pred sabo: slovenskih radikalcev pa ne vidite nikjer in sicer iz čisto jednostavnega vzroka — ker jih ni! Sedanje takozvane slovenske „radikalce“ ustvarili so umetno, nazivljajo jih takó čisto nasilno, da bi pod to pretvezo pobijali óne, ki se potezajo za minimum — kje je še torej maksimum? — ónega, kar nam treba za narodno ekzistencijo in kar nam je zanjamočno v obstoječih zakonih. O, da bi mi Slovenci mej sabo imeli resnične radikalce, zvenelé bi strune političnega našega življenja vse drugače, nego zvené sedaj! Če je torej vlada izdala parolo, pobijati „radikalne“ elemente, povedala je s tem, da národnim našim zahtevam ni prijazna in da nóče, da bi se izvršila národna, jednokopravnost tudi gledé na nas Slovence. In ker je jasno iz raznih izjav in tudi iz vsega postopanja Hohenwartovega kluba, da je akceptiral te neosnovane vladine nazore — da treba namreč dušiti „radikalne“ elemente — je potem tudi jasno, da Hohenwartov klub — izvijajte se, kolikor hočete — ne more pospeševati zahtev naših po národni jednokopravnosti. Nedavno podkadilo se nam je pod nos: „Če se imajo slovanski Istrijani poslancem kaj zahvaliti, da so zmagali, imajo se pač le Hohenwartovemu klubu. Ta klub je sklenil interpelacijo do vlade zastrani nepostavnosti in pritiska pri prvotnih volitvah. Če bi naši poslanci na Dunaju

— Le besedo reci, Levkó, — in vse bode po tvojem. To vem jaz po sebi časih bi te ne poslušala, a ko le besedico izustiš, — storim nehoté, kar želiš ti. Poglej, poglej! je nadaljevala, nagnila svojo glavico na njegovo rame in pogledala kvišku, kjer se je neizmerno razprostiralo toplo sinje ukrajinsko nebo, zagrnjeno nekoliko s kodrastimi vejami pred njimi stoječih višen. — Poglej daleč-daleč tam so zatonile zvezdice: jedna, druga, tretja, četrta, peta... Kaj ne, angelji Božji odpirajo oknica svojih svetlih hišic na nebu in gledajo na naju? Kaj ne, Levkó? Kaj ne, oni gledajo na našo zemljo? Kaj, ko bi imeli ljudje perotnice, kakor ptiči, — kar poleteli bi tija visoko, visoko... Uh, kako strašno! Nobeden hrast ne soza pri nas do neba. Vender pravijo, da je nekje, v nekeje dalnej deželi, tako drevo, katero šumi s svojim vrhom v nebesih, in Bog hodi po njem na zemljo na Sveti večer.

— Ne Ivanka, Bog ima stopnice od nebes do zemlje. Nje postavijo pred Vstajenjem sveti arhangelji, in ko stopi Bog na prvo stopnico, padajo kar kupoma nečisti duhovi v pekel, zato pa ni na Veliko noč nobednega hudega duha na zemlji.

(Dalje prih.)

ne bili stavili te interpelacije, kdo ve, če bi volilna komisija ne bila zavrгла toliko slovanskih glasov, da bi bil smagal italijanski kandidat. Tako pa se je že vladnemu zastopniku zdelo potrebno, malo strožje gledati volilni komisiji na prste.

Oddahnimo se malo, kajti toliko in tako hudega tobaka ni móci kar nakrat pogoltniti.

Hohenwartov klub stavlja je res omenjeno interpelacijo — a tem pa je storil le svojo dolžnost. Dolžnost ta ga ni vezala le kot skupino, v koji sede jugoslovanski zastopniki, ampak tudi zato, ker je dolžnost vsake skupine, kojoj je le kolikaj do političke dostojnosti in do ugleda konstitucionelnih načel, ožigosati pred svetom dogodke, kakorane smo doživeli v Vrsaru in v Poreču. Ne bahajte se torej, kjer ni temu mesta! Do baharije te imate tem manje uzroka, ko je bil efekt te interpelacije tak, da nam ni za las ni pripomogel do zmage. Vzlic tej interpelaciji uničili so v poslednjem trenutku volitev v Sanvincenti samo zato — — — ne, nóčemo zapisati, ker vemo, da ne smemo kakor bi hoteli. Hohenwartovega kluba za sluge da bi bila, da ni volilna komisija zavrгла toliko ali toliko glasov? Hočete pojasniti? Evo vam ga: uničila ni glasov, prvič ker je italijanska stranka že popred dobila direktivo, vse poskusiti pri prvotnih volitvah, a pri glavni volitvi korektno postopati — Vergottinijeva usoda tiči jim še vedno v kosteh in g. Pollesini ni hotel nesti svoje lastne kože na somenj — drugič pa zato, ker ni bila jedna sama volilna komisija, ampak so bile tri — v Kopru, Poreču in Vodnjanu — in ker smo v dveh komisijah imeli mi Slovani večino.

Ako bi bili torej gospóda kaj nameravali, povračali bi jim bili lahko mi z dvojno mero.

Zaslugo na zmagi tej imajo izključljivo vzorna isterska duhovščina in pa znani rodoljubje isterski, ki so radi svojega radikalizma tudi na indeksu uprav pri njih, kojim bi vi hoteli skoro da usiliti zaslugo na srečnem izidu te volitve.

Da torej opraviči Hohenwartov klub svojo ekzistencijo v sedanjí sestavi, nikakor ne zadošćajo take interpelacije, ki so same po sebi umevne, ampak treba vse drugačih pojavov dobre volje, nam pomagati, in pa tudi potrebne enerzije.

Kaj sledi iz vseh teh razmotrivanj? Da izrazi nezadovoljnosti, koje moramo čuti od vseh strani — s tem pa ne menimo le pojavov v slovenskem časopisju — niso obrnjeni toliko proti poslancem našim, ampak proti klubu, v kojem sedé. Ne osebam, ali njihovim načelom, ali celó nebriznosti, velja naš boj, ampak v prvi vrsti le taktiki.

Okolnost, da sedé naši poslanci v Hohenwartovem klubu, zahtevala bi, da je ta klub zašćitnik naroda našega in njega zahtev, a náloga, koja so naprtili temu klubu, — pobijati „radikalne“ elemente, kar pri nas znači isto, — kakor protiviti se národnim težnjam — je dijamelno nasprotna izvršenju minimuma onega, kar trebamo, da živimo kot narod. Vse bitstvo tega tolike imenovanega kluba je zgolj protislovje, tembolj, ako poštevamo iatinu, da v njem sedé tudi nemški konservativci, koji bi bili, ako pridejo do móci, iati ognjeviti germanizatorji, če tudi morda ne v tako odurni obliki, kakorani so njihovi liberalni nasprotniki. Razni dogodki v deželnem zboru štajerskem — in morda tudi kje drugod — potrjujejo odločno to našo slutnjo.

Ker pa je naloga, koja bi moral vršiti Hohenwartov klub, skrajno protivna nálogi, koja so mu naprtili, primorani so tudi naši poslanci skakati od protislovja do protislovja. Oglejmo si le govor g. Šukljeja: v istem trenutku, ko plaši z radikalcí vso zbornico in vlado, postavlja se v istini na isto stališće, na kojem stoje najskrajnejši naši „radikalci“ in brani

se zgovorno svojo besedo to stališće. Ni-li to protislovje?! In vprašamo: odgovarja-li postopanje naših poslancev od 14. novembra sem nastopu gospóda Šukljeja od istega dne. Gotovo ne! Zopet protislovje.

Kdor se tako daleč eksponuje, kakor se je gospóda Šuklje, ta mora tudi izvesti potrebne konsekvencije; ako tega ne stori, ne sme se čuditi, ako drugi smatrajo vse to razburjenje kot talmizlate.

Radi bi zavrřili članek ta že danes, ali spis nam je takó narastel, da moramo konec odložiti za prihodnjé.

(Konec prih.)

Govor

poslanca Karola Kluna v državem zboru dné 13. novembra 1891.

(Dalje.)

Prvi in neobhodni pogoj za zboljšanje teh odnošajev je, da se stvari lotimo pri korenini. Učiteljšće na Koroškem mora se tako vravnati, da se bodo na njem vzgojevali ne le nemški učitelji, temveč tudi učitelji, ki bodo mogli delovati na slovenskih šolah.

Drugi ravno tako neizogibni pogoj je pa, da se nastavi nadzorniki, ki bodo sposobni za nadzorovanje slovenskih šol in bodo dovolj objektivni in pravični, da bodo slovensko prebivalstvo merili z isto mero, kakor nemško. Ko so lani izvedeli proti nadzorniku mešanega kočevskega okraja na Kranjskem neke pomisleke zastran njegove objektivnosti, takoj so ga odstavili in nadzorstvo se je razdelilo, za nemške šole imenoval se je poseben nadzornik, za slovenske tudi poseben. Če se je visoki náučni upravi takaa razdelitev zdela potrebna zaradi 15.000 kočevskih Nemcev, mislim, da bi bila še potrebnejša na Koroškem, kjer je nad 100.000 Slovencev. (Pritrjevanje na desnici.)

Tretji ravno tako neobhodno potrební pogoj je, da se deželnemu šolskemu oblastvu na Koroškem dá strogi ukaz, da se pri svojih ukrepih in naredbah mora strogo ravnati po zakonih. Ko bi bila vsaaka náučna uprava to že poprej storila, ne bili bi nas iznenadili s tako čudnim učnim náčrtom, kakor sem že poprej omenjal, pa tudi bi se tako ne ustavljali obćinam, zahtevajočim slovenski pouk. Ta upor šolskih oblastev ostane vedni madež v zgodovini koroškega šolstva. (Čujte! na desnici.) Vi si niti misliti ne morete, kako iznajdljivo je deželno šolsko oblastvo na Koroškem, kadar se gre za to, da se zavrne prošnja slovenskih obćin za slovenski učni jezik.

Čudili se bodete, če Vam na podlagi aktov navedem nekatere konkretne slućaje. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Šolska obćina Šentjakob v Rožni dolini. . . (Poslanec dr. Steinwender: Stare stvari! — Poslanec Povše: Pa vedno nove! Vedno pravične! — Poslanec dr. Steinwender: Že petkrat omenjeno! — Poslanec Spindlč: Stara krivica! — Poslanec dr. Moro: Pogreto zelje! — Poslanec dr. Trojan: Pobiljšajte se!) Šolska obćina Šentjakob v Rožni dolini je hotela imeti slovenski učni jezik. Krajni šolski svét te obćine je dné 28. junija 1878 — res je že stara stvar — (Veselosť vložil prošnjo na krajni šolski svét za uvedenje slovenskega učnega jezika. To prošnjo je okrajni šolski svét odbil z odlokom z dné 15. avgusta 1878, št. 827. Jaz zaradi tega navajam številke tako natanko, ker gospodje tako radi ugovarjajo, da ni resnica, (Dr. Steinwender: Po Kristusovem rojstvu že! — Poslanec Povše: V dóbi svobode!)

Dotična pritožba na deželni šolski svét se je oddala dné 26. oktobra 1881, pa deželni šolski svét je odgovoril z odlokom z dné 18. maja 1882, šte. 1100, da prošnji ne more ustrediti. Napravila se je 30. maja 1882 pritožba na ministerstvo, ki jo je pa z ukazom z dné 19. junija, št. 9686, izročilo deželnemu šolskemu

svétu, da jo reši. Deželni šolski svét rešil jo je sevéda ravno tako, kakor prvíkrat, in sicer z odlokom z dné 13. julija 1882.

Obćina se je zopet pritožila na ministerstvo, in kaj se zgodi? Predno je ministerstvo rešilo ta odlok, odločil je deženi šolski svét z ukazom z dné 7. junija 1883, št. 2879, da se ima slovenščina deloma uvesti.

Krajni šolski svét je zopet prosil za izključno slovenski učni jezik. Nemščina naj pa bode učni predmet.

Opomniti moram, da Koroški Slovenci priznavajo važnost znanja nemškega jezika, da se proti temu znanju niti ne upirajo. (Prav res! na desnici.) V vseh svojih prošnjah naglašajo, da naj se uči v materinščini, da bode boljši učni uspehi, nemščina pa naj ostane učni predmet.

V tem je pa ministerstvo rešilo dné 9. avgusta 1883, šte. 1189, poprej vloženo pritožbo. Odbilo jo je z opazko, da krajni šolski svét nema pravice do pritožbe. (Smeh na desnici.)

Deželni šolski svét koroški je pa v jednakem zmislu rešil vlogo šentjakobskega krajnega šolskega svéta, in sicer z odlokom dné 1. julija 1883. Krajni šolski svét pa še ni odnehal, temveč je vložil dne 8. decembra 1883 novo prošnjo v enakem zmislu na okrajni šolski svét.

Dne 10. januarja 1886 obrnil se je z novo vlogo na deželni šolski svét in prosil, da se uvede na tamošnji šoli „Drugo berilo“ in „Slovenska slovnica“. Ta prošnja se je odbila.

Ko je krajni šolski svét videl, da s svojimi prošnjami ne prodre pri ministerstvu, ker mu odreka peticijsko pravico, združil se je z obćinakim zastopom, da z njim vkupe doseže svoj namen. Zvezali so se krajni šolski svét v Šentjakobu, v Podgorjah in v Ledenicah z obćinskim zastopom v tej zadevi.

V juniju 1887 odposlala se je skupna peticija na deželni šolski svét, ki je pa niti rešil ni. Zaradi tega ponovili so prošnjo dne 22. aprila 1888. Odgovor deželnega šolskega svéta, in sicer z dne 14. maja 1888, šte. 1000, glasil se je, da se poprej mora poizvedavati (Čujte! Čujte! na desnici), še le potem je mogoče ustrediti prošnji. (Klici na desnici: Poizvedbe bodo trajale deset let!)

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje deželo.

Dne 24. t. m. imela je poslanska zbornica jako živahen dan. Povod temu je bil znani Plenerjev predlog, da se sniža davek malim obrtnikom. Dasi je predlog ta na videz podredjene naravi in bi človek mislil, da bode debata o njem strogo stvarna, popela se je debata vendarle do nenadejane političke višine. Za predlog so se v generalni debati potezali nemški liberalci, nacionalcí in Mladočehi; proti Hohenwartovci, Poljaki in vlada. Prijatelji tega predloga trde, da treba malim obrtnikom hitro pomoči in da ni smeti še le čakati obće reforme davkov, koja nam obeća vlada. Nasprotniki tega predloga zopet trde, da tako jednostransko postopanje ni umestno in da treba pomoči vsem nižjim stanovom jednakomerno. Vlada slednjič trdi, da, ako bi vsprejeli ta predlog, bi to neugodno uplivalo na nameravano obće preosnovo davkov. Finančni minister dr. Steinbach je govoril jako ostro proti predlogu, kajti za vsako žrtvo, zahtevano od države, treba skrbeti za odškodnino. Vlada namerava olehćati stanje malim davkoplačevalcem, a zato treba pritiskati močnejše davkoplačevalce. Konec svojega govora izjavil je gospóda minister kategoriški, da vlada nikakor ne soglašá s tem predlogom. — Dr. Herold zgotovlja, da mladočehska stranka obravnava taka uprašanja strogo stvarno, ter da ne išće popularnosti. Levica bi ho-

tela razbremeniti male davkoplačevalce, drugih pa ne obremeniti. To pa ne gre in zato je govornik za to, da se zniža tudi hišni in zemljišni davek. Proti poslancu Thurnharru polimizajo povdarja govornik, da ni smeti govoriti o kakih alijanci mej Mladočehi in nemškimi liberalci. Govornikova stranka se ne boji, da Plener postane minister, petakariji mu izvestno ne pomorejo do tega. — Poslanec Hohenwart izjavlja, da Plenerjev predlog prekrizuje splošno volilno reforme. Preosnovno davkov smatrati je kot enotno celoto. Predlog ta skrbi za nižje razrede pridobinskega davka, dočim pušča povsem iz vida zemljišni in hišni davek, zato pa je v protislovju proti poglavitni zahtevi, proti pravici in enakomerni razdelitvi bremen. Predlog ta bi bil prvi korak do take finančne politike, koja bi nas dovela do strašnega konca. — Posl. Javorski izjavlja blizu jednako in predlaga, da se Plenerjev predlog izroči davčnemu odseku v poročilo. Zajedno predlaga resolucijo, s koje se vlado pozivlja, kolikor mōdi hitro zbornici predložiti zakonsko predlogo, obsežajočo vse območje direktnega obdačevanja. Posl. Dyk protestuje proti temu, da se hoče iz tega predloga napraviti politično uprašanje. Zatem sta govorila generalna govornika: Abrahamović proti in Menger za predlog. Pri glasovanju po imenih padel je predlog poslanca Javorskega, da se namreč Plenerjev predlog izroči davčnemu odseku in je zbornica z večino sklenila preiti v podrobno debato. To je značilo vsakako, da je zmaga na strani nemških liberalcev. Ali veselje to je trajalo le malo časa: kajti drugoga dne pri podrobni debati zgodilo se je nepričakovano, in kar je le pri naših čudnih razmerah mogoče, da so isti predlog slovesno pokopali — morda za zmirom. V podrobni debati stavljal je namreč poslanec Pattai pri obravnavi o postavnem načrtu, tikajočem se odprave izredne doklade pri najnižjih razredih pridobinskega davka dodatni predlog, ki se glasi, da se poviša pridobinski davek onim davkoplačevalcem, ki plačujejo davek od 105 do 210 gld., za 50%; onim, ki plačujejo od 210 do 525 gld., za 75% in za one, ki plačujejo več nego 525 gld. za 100%. Ko je finančni minister izjavil, da vlada želi, da se Pattajev predlog izroči kakemu odseku, da ga prouči, in ko je še poslanec Fries priporočal, da se Pattajev predlog izroči kakemu odseku, vsprejela je zbornica 153 proti 125 glasom Pattajev predlog. Že mej govoroma finančnega ministra in posl. Friesa slutili so nemški liberalci, da jih čaka poraz, ko so vendar bili zmage gotovi; poročevalci Plener postal je nervozen ter je v svoji razburjenosti napal finančnega ministra. Poslednji mu seveda ni ostal dolžan, nego ga je prav pošteno kronil po prestih. Izid tega glasovanja znači za levčarje vsakako, kakor smo že rekli, poraz; glede obče parlamentarne konstelacije smo pa menda še vedno tam, kjer smo bili poprej. Bode-li imel ta dogodek sploh kake posledice in kakošne, v tem trenutku ni možno reči: ali to je gotovo, da danes triumfuje — le vlada. Sedanje razmerje mej strankami služi pač sedanjemu sistemu, a parlamentarnim načelom pa je izvestno v veliko kvar. Parlament naš je povsem obnemogel nasproti vladi, kajti stranke si jedna drugi izpodbijeje noge. In kako je to prišlo? No, pobijanje „radikalnih“ elementov storilo je svojo dolžnost. Plenerja zadel je sicer zasluženi udarec; dvomimo pa, da bi bili avstrijski narodi s tem kaj pridobili, kajti utrdil se je zopet sistem, kojega načela je nedavno strmečemu svetu propovedoval — minister Gautsch.

V seji dne 27. t. m. vsprejela je poslanska zbornica poglavje „tobak“ in „sol“; finančni minister je pri tem povdarjal, da obrača vso svojo pozornost trgovini se soljo ter podpira v Galiciji osnovano po-

sebno družbo v ta namen, da se trgovina se soljo organizuje ter se odpravijo razne zlorabe; treba je osnovati organizem, da se udušijo razne namere, ki se plašijo dneva.

V plenarni seji državnozbornske delegacije govoril je delegat Zallinger o papežem uprašanji. Ideja samostalnosti cerkve se ne da zadrževati s kanoni in ideja tani italijanska, ampak mejnarodno kaktoliško uprašanje. Zahteva papeževa po popolno suverenosti na njega lastni zemlji je povsem zakonita. Delegat Suess odgovarjal je, da politika sedanjosti mora biti politika samozatajevanja. Evropska vojna povečala bi prevladajočo Severne Amerike. Minister grof Kalnok y povdarjal je, da se je Zallinger doteknil problema, s kojim se bavijo imenitne politične glave, ne da bi mogle najti praktične rešitve. Ker je velika večina prebivalstva avstrijskega katoliške vere, želi vlada, da je stališče papežev tako, da bi značilo popolno samostojnost, kakoršna je dostojna glavarja katoliške cerkve. Potem pa je pomisliti, da narodi avstrijski žele živeti v miru z narodom italijanskim. S tem sosedom sklenili smo zvezo, koja je — mej drugimi — podlaga naši politiki. Zato pa se ne moremo spuščati v pretresovanje problema, sproženega po Zallingerju, da ne bi žalili čustvovanja naroda italijanskega, kojega žaliti nimamo ni poveda, ni želje.

Različne vesti.

Koroškim Slovincem! Predsed. polit. društva „Edinost“ odposlalo je predsedništvu „Katoliško-politiškega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ nastopno čestitko:

Odbor političnega društva „Edinost“ je v svoji seji dne 22. t. m. jednoglasno sklenil čestitati vrlim koroškim Slovincem na njihovem neustrašenem postopanju v dosego naših narodnih pravic.

Podpisaneemu predsedništvu je sveta dolžnost, da vestno izvrši ta odborov sklep, pričujoč o prirodnih simpatijah tržaških Slovencev do njih koroških sorojakov-trpinov. Uzrok temu sočustvovanju je iskati osobito v okolnosti, da so odnošaji naši in Vaši skoro čisto jednaki: mučeniki ste Vi in mučeniki smo tudi mi! Toda tolažimo se se zavestjo, da je mučeništvu usojen venec zmage. Otresimo se torej vsake malodušnosti, vztrajajmo v teškem boju, zaupamo v Boga, ki je zaščitnik vsake pravične stvari in pošiljajmo goreče molitve gori nad oblake, da sam Vsemogočni blagoslovi naše narodno delo! Živeli koroški Slovenci!

Ne udajmo se!

Pred svojim pragom pometajte! „L'Indipendente“ se silno jezi na okoličane, češ da volijo v mestni zbor take moze, koji svojim delavcem žugajo, da jim odvzemo zaslužek, ako bi njihovi otroci pohajali italijanske razrede. To da je barbarsko. Ti dobra, usmiljena dušica ti, kar objel bi te človek! Kdo bi bil mislil, da imajo gospoda takó mehka srca! Le prosili bi gospode to — in vemo, da nam toli usmiljene dušice izvestno ne odklene nujne prošnje —, da bi se prej ko prej potrudili na pr. v Milje in Koper, in da bi tam poizvedovali o tem, kako postopa lahonska stranka z onimi delavci in kmeti, koji so glasovali za našo stranko. Laže se jim bodo ježili in izvestno napravijo kar brzo na javnem trgu velik oder, raz kateri bodo raznim poučljivkom propovedovali o človekoljubji, koje naj bi bilo — naj bi bilo, pravimo — glavni znak umirajočemu XIX stoletju. O vspehu take misije dvomimo sicer, ali silno potrebna bi bila prav gotovo. „L'Indipendente“ naj blagohotno uvažuje istino, da vsako stvar treba ukreniti o pravem času in na svojem mestu. Zapredavanja o toleranci in človekoljubji bilo bi pa zares v Miljah, Kopru in Poreču pravo

mesto. Tja obrnite torej milosrdne svoje oči!

Za sv. Ivanovo podružnico sv. Cirila in Metoda nabralo se je 21. t. m. v prosti kmečki hiši Udoviča gold. 1.40. Dal Bog, da bi naša mladina v ljubavi do domovine dospela vsaj do polovice nautušenja, kakoršno kaže omenjeni kmet.

Plesni odsek „Delaf. podp. društva“ priredi nocoj plesni v eni k v dvorani Mally (Via Torrente, št. 16.) Začetek ob 8½ uri. Vstopnina za gospode 50 nd.

Veselica „Veselite“, pevskega društva v Škedenji — vršivša se pretečeno soboto — bila je jako skrajno neugodnemu vremenu, jako dobro obiskana. Velika večina udeležencev bili so seveda domačini. Tudi veliko mešanov namenjeno je bilo — kakor za gotovo vemo — v Škedenj, toda vreme je bilo sares tako neugodno, da jim ni zamere, ako te namere svoje niso izvršili. — Vse pevske točke proizvelo je to, po svojih izbornih glasovih poznano pevske društvo uprav sijajno; isto tako so vse druge točke veselice izvršile v občo zadovoljnost.

Iz Postojne se nam piše: Prihodnji teden prične snani umetnik na citrah g. Markovič iz Postojne svoje umetniško popotovanje čez Primorsko in Koroško na Češko. Imenovani je pomnan kot umetnik prve vrste glede igre na citrah in kot iskren narodnjak in rodoljub. Koncertovati misli med drugim v Tolminu, Kobaridu in Boleu. Tamošnje rodoljube opozarjamo, da jih čaka izreden umetniški užitek.

Iz okolice goriške se nam piše: Z jedne strani opazujem z veseljem naše narodno gibanje, videča, da res napredujemo; z druge strani pa me žalj, kar vidim, da ne delamo povsod tako kakor bi morali. Teško mi je sicer neugodno govoriti o svojem lastnem, to je ženskem spolu, a pripoznati moram, da tudi ženski spol ne vrši svoje naloge kakor bi jo moral. Morda se mi kedo posmeje, češ: kaj bi naki ženske politizovale! — a to nič ne de. Tega sicer tudi jaz ne zahtevam, da bi ženske politizovale — posel ta prepustimo le možem! — ali valic temu stori lahko ženska — kot soproga in mati — obilo za narodnost svojo.

„Dajte mi, dobrih mater!“ vzklikni je sv. Augustin, svet Vam prenovim“. Jaz pa pravim: „Dajte nam narodnih mater, čudeže bodete gledali.“ Koliko lahko doseže mati pri vzgoji svojega otroka, koliko kot soproga, ako je zavedna in resnično rodoljubna! Ali more soproga kaj odreči ljubljeni ženi? Posebno, ako vidi, da so njene prošnje blage, človekoljubne? Ne, nikakor ne! Toraj vidite, da imamo tudi me veliko nalogo. Ali jo pa izvršujemo? Nikakor ne! Narodna žena mora biti povsod narodna! Ne zadošča, da tu pa tam kaj daruje za narodne šole, ako pa v istem hipu se svojimi otroci obdaje v tuje m jeziku. In tudi na svojega moža mora ugodno vplivati, ako treba. Da, veliko imamo takih „narodnih“ slovenskih gospa in žen, ki mislijo, da so dovolj storile, ako so dale 1 gl. za družbo sv. Cirila in Metoda. Uprašajte pa te narodne žene, kam hodijo kupavati, kar potrebujejo za družino. Ali zahajajo k narodnim trgovcem? Da, nekateri store to in teta van čast. Ali volina — žalostno, ali resnično — zahaja k našim najhujšim nasprotnikom. Ali ne vedo, koliko škodujejo s tem narodni stvari? Izgovarjajo se, da so narodni trgovci dražji, nego nasi nasprotniki, tega pa ne premislijo, da smo mi sami krivi, da naši slovenski trgovci ne morejo tekrovati z onim nasprotnikom, ki si je že napolnil žepo s slovenskim denarjem, in ki zdaj lahko uničuje ubozege slovenskega trgovca. Naša dolžnost je, da domačine podpiramo, le v tem se pokažemo, da smo v resnici „narodni“. Ko bomo v mestu imeli imovite naše trgovce, zadobi naša Goriča izvestno drugo lice, nego je ima danes. Toraj, drage sestrice, pokažimo se tudi v tem pogledu, da smo zares „na-

rodne“. Mož in žena, oba, treba da vestno vršita vsak svojo nalogo. Nikakor ne zadošča tožiti, ampak delati je treba! Pridnemu in požrtvovalnemu pomaga Bog; toraj na delo in Bog nam bo pomagal! Rodoljubka.

Iz Podgrajskega okraja se nam piše: Gospod urednik! Nerazumljivo mi je, da Vam nikdo ni poročal o velikem zboru naše gospodarske zadruge, katera tako uspešno deluje v prospeh našega kmetijstva. Malo je gospodarskih zadrug v Istri, da bi mogle take uspehe pokazati in zato bi bilo toliko bolj vredno vsaj letna poročila objavljati v „Edinosti“.

Pri tem pa, da javno pohvalim izvrstno delovanje zadruge, odnosno nje predsedništva, ne morem prezreti grde maroge, ki ne koristi ni najmanje namenu, pač pa zelo škodi našem ugledu in zanje k večjem pomilovalni posmeh naših nasprotnikov. Ta maroga je talijansko dopisovanje zadruge deželnemu kulturnemu svetu. Ako sem prav poučen, zahtevalo se je, že prav odločno, da se ta nečastna in brezkoristna popustljivost odstrani. A opravičevalo se jo je z onim nesrečnim — oportunizmom, ki ni še nikdar in nikjer kaj poštenega rodil — Kaj nam da deželni kulturni svet? Včasih kako smetljivo žito v bolj obilnej meri, a to ni niti srednja letina, kamo-li dobra, kakoršne si želimo.

V našem slučaju pa se niti z bolj obilnim smetljivim žitom pohvaliti ne moremo, kajti deželni kulturni svet da nam toliko, kolikor dati mora, nič več. In zato, da nam da, kolikor mora, pišemo mu talijansko! Da, še več. Deželni kulturni svet se niti ne ozira na naše predloge, da si so talijanski! Omenjam samo oni strokovnajaški boj v italijanskem jeziku proti italijanskim plugom „Aquila“, v katorem se je dokazovalo, da niso za naše kraje. Kaj se je doseglo? Nič. Rekli so, ako nečete teh, drugih tudi ne dobite.

Torej razum v roke! Naša narodna čast, naš narodni ponos, naša sveta pravica — vse to treba poštovati, v prvi vrsti poštovati. Odločni bodimo, sicer pa delujmo tako, kakor smo do zdaj. Kar smo dosegli, dosegli smo iz sebe in napredovali bomo tudi v bodočnosti. Samo narodnih žrtev ne!

Upam, da rodijo te iskrene besede dober sad in se zopet povrnem k pravemu delovanju naših zadrug, ter prilagam tu razmotrivanje, katero blagovolite priobčiti v predelu za narodno gospodarstvo. Morebiti pripomorejo številke, ki jasne govore, k povzdigu blagostanja v našem okraju. — (Vaši želji ustrezemo radi prihodnjč. Op. ured.)

Iz Kobarida se nam piše: Dne 16. t. m. došel je sem generalni zastopnik banke „Slavije“ blagorodni gospod Hribar in koj drugo jutro, v torek, podal se na pogorišče, v Dol. Ravne pri Breznici. Po natančni in vestni cenitvi škode vrnil se je isti dan k nam v Kobarid. Že drugo jutro prišli so pogorelci, o s e m, z županom g. Kranjc-em k gospodu Hribarju v Devetak-ovo gostilno. Po zaslišanju teh in podpisih zapisnikov in pobotnic, izplačal je g. Hribar za banko vsakemu koj cenjeno škodo v s r e d o in dopolneno v četrtek, kar so dotični prav hvaležno sprejeli in obljubili svoje žive dni biti zavarovani pri tem zavodu. Čudno pa je to, da od banke „Phöuix“ de dapes 19. t. m. ni nikogar ceniti škode drugim osim pogorelcem, ki so bili pri tem zavodu zavarovani. Ali ne veste, da kdor hitro dá, dvakrat dá! Vaastrahsko je torej priporočati naše narodna banka „Slavija“ pred vsami drugimi. Naj se torej vsakdo potruži koj oglasiti se za zavarovanje svojega imetja pri zastopnikih banke „Slavije“.

Pojasnilo. Pod tem naslovom prejeli smo nastopni dopis z ozirom na dopis „s Krasa“ v št. 92. „Edinosti“:

Podpisani izjavlja z ozirom na svojo novo mase v Zgoniku dne 8. nov. t. l.

da ni g. domači pevovodja četverospava „zbožni“ k slovesnosti, nego podpisani sam. A zakaj? 1. Ker je taka navada, da pri novih mašah sodelujejo bogoslovci, učitelji, sploh prijatelji in bivši sošolci. 2. Ker je taka navada, da je tudi pri mizi kaj lepega petja in je treba dobrih pevcev, da se jim skladba kar poda v roke.

3. Ker je taka navada, da Luka ne zna, česar se Lukec ni učil.

Zato pa domačim pevcem nikdo ne more zameriti, kajti niso imeli še prilike, da bi se nekoliko naučili peti po glaskah. Da so pa pridni in dobrega sluha, je podpisani prav do dobra prepričan. Samo želi, da bi pridno hodili k vajam k sadanju g. pevovodji in ga ubogali. Potem bode gotovo njihova „aleluja“ in „miserere“. Te vrstice, prosim mila „Edinost“, prinesi na dan, in glasuj edino st, da se ne bodo oglašali razpori.

Z odličnim spoštovanjem:

Josip Grillanc, novi mašnik.

„Slovanski Svet“. 22. št. ima nastopno vsebino: Jezik naobražencev v Avstriji; „Kievъ matъ russkikhъ gorodovъ“; „Любимина сдѣла“; Ruske drobtinice; Skrupuloznemu gosp. člankarju „Slov. Naroda“; Dopisi (iz Trsta in s Štajerskega); Ogleđ po slovan-skem svetu; Književnost.

„Narodni Koledar“ za prestopno leto 1892. Uredil in izdal Dragotin Hribar v Celji. Leto IV. Cena 45. novč. Koledar ima vse vesti, kakoršne so običajne v koledarjih. Potem še: Splošne do-ločbe o. k. pošte — Životopise Josipa Marna, Jurija Šubica, dra Frana Celestina in Matija Majarja Ziljskega (se slikami).

Denarni zavodi in denarne razmere po Slovenskem. — Razgled po svetu (samo-govratno vsebino). — Semaji na slov. Šta-jerskem, Kranjskem in Koroškem.

Zahvala:

Podpisani odbor se najiskrenejše za-hvaljuje vsem sodelujočim pri zadnji druš-tveni veselici, vsem onim, ki so dobrotno kaj darovali in slednjič vsem udeležencem, proseč jih, da našemu društvu i nadalje zvesti ostanejo.

V Škedenji, 25. novembra 1891.

Odbor društva „Vesela“.

Dunajska borza

27. novembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	—	—	gld 90.40
Enotni drž. dolg v srebru	—	—	—	190.05
Zlata renta	—	—	—	107.—
5% avstrijske rente	—	—	—	101.70
Delnice narodne banke	—	—	—	1001.—
Kreditne delnice	—	—	—	247.25
London 10 lir sterlin	—	—	—	118.05
Francoski napoleondori	—	—	—	9.86
C. kr. cekini	—	—	—	5.69
Nemške marke	—	—	—	57.97 1/2

Podpisani si vsvoja naznaniti sl. ob-činstvu, da prodaja v mlekarini 2krat na dan sveže mleko po 12 nč, liter ali 16 nč. stari bokal.

Via Campanile št. 5. mej pravoslavno cerkvijo in trgov rdečega mostu (Ponterosso)

V omenjeni mlekarini se prodaja tudi sveže maslo (puter), mlečni cvet itd.

Vse to lastni pridelek gospoda Fr. Gržine iz posetva v Št. Petru na Notranjemem.

Z odličnim spoštovanjem:

Za lastnika, g. Fr. Gržino:

2-3

Frank Kravos,

vodja.

Kar se dobiva

strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi trdke

Zivic in družb. v Trstu

—57—

ulica Zonta 5

vse garantirano in ceneje.

Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge

tvornice na par in na vodo. Priporoča se omenjena trdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

D. Gustav Gregorin

odpre svojo

odvetniško pisarno

2-

v Trstu

dnè 7. decembra t. l. (Via

Dogana št. 7. II. nadst.

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kerhlikov-čevega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob onem uplivno, delovanje prebavnih organov urejačje sred-stvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Raz-pošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 stekl. 5 kg. teže, velja gl. 5.26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26-21

V trgovini z manifakturno robo

Frana Hitty

ulica Barriera vecchia št. 13.

nahaja se velika zaloga

SUKNA, ŠTOF, ROBCEV od VOLNE,

ŽIDE, PERILA, FRUŠTANJA

in vsakovrstnih stvari, potrebnih za

krojaca. 6-8

JAKOB KLEMENC

trgovec 10-10

Via S. Antonio.

Odprava proste luke ključala je mnogo trgovinske zveze mej Trstom in notranjim deželam. Naravni nasledek temu je, da de-želo včenjajo nakupovati v Trstu, kjer so nahaja velik izbor predmetov mod. manifak-ture, perila itd.

Odzivljajoč se tej potrebi, vsojam se na-znanjati slavnemu občinstvu, da je moja trgo-vina v Trstu, Via S. Antonio št. 1. popol-noma preskrbljena z vsakovrstnim volnenim suknom za gospe, črnim kašmirjem, volnicam iz čiste volne, preprostim podstavom, belim in barvanim mnogoterih vrst, perilom vsake baže volničastimi ogrinjačami, velikimi in ma-limi, lanenimi, vezanimi robci, nadglavnimi vezanimi robci, spodnjimi oblaci iz bombaža in iz volne, srajcami Jäger, tricolti za gospe in za gospode, svilnatimi robci in vezanimi z avilo ter z velikansko zalogo predmetov za izdelovanje ženskih oblačil.

Razven tega blago za zastave in vsako-vrstne trakove, med katerimi tudi naše na-rodne trobojnice v vseh velikostih.

Naročila omenjenih predmetov izvršujem z vso natančnostjo in vestnostjo. Na zahteva-nje pošiljam prosto, vseh stroškov popoln-uzorec z dotičnimi cenami.

Ulica Barriera br. 4 Trst

prodavaju se za najnižje cene

vienci za pogrebe,

odjela za andjelice, 21-25

mrtvački lisovi, voščane sveče, umjetno ovieće, predmeti mrtvački za djecu i od-rasle itd. itd. Pokorni Montanelli

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 884. 8-52

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke pričela me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtra-nova voda in glavice (Kapsule), lažje so, proizvajajo in prebavijo ter se prodajajo po pravi nizki ceni. Da se ogne ponarejanju na enaj plati vdobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na druge besede Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatlicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

Iščeta so :
dva občinska redarja
Ti službi lahko dobe izsluženi vojaki; in
za na deželo
jeden čevljar,
kateremu se zagotovi brezplačno stanova-nje in dovolj naročil.

Prosi se, da bi več mladih podjetnih trgovcev odprlo trgovine s prodajo meša-nega blaga

Potrebne podatke v vseh teh slučajih dobé se pri našem upravnistvu v tiskarni Dolenc.

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

7-8

DROGERIJA
na veliko i malo
G. B. ANGELI
5-6 TRST
Piazza della Legna br. 1.
sa odlikovanom tvornicom kista
i velikim shladisćem boja na ulje vlastite
priprave. Okvire engleske, francuske, nje-
mačke itd. itd.
Osim toga velik izbor
MINERALNIH VODA
dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže-
kanu 1:
Sumpora iz Romanje
za sumporati trnje, pomješanoga sa modrom
galicom vrlo fino sameljena, uporabiva
proti mildevu (peronospori).

T. MAGRINI & C.
12-2
Zavod za glasovire.
Saloni:
ULICA
Corso šte. 2
V TRSTU
Tvornica:
ULICA
Alighieri št. 2
V TRSTU
priporočajo svoje nepreprežne glasovire od 300 gld. naprej, narejeni v lastni
tovarni po najnovejših načrtih, kateri se odlikujejo po svoji zvočnosti — ka-
kor podolgaški klavirji — kakor tudi po lepodonečjem timbru ter imajo —
napram podolgaskim klavirjem — prednost mehanike na dvojnato ponovitev,
katera jih učenja ugodne za učenje in to tembolj zato, ker jim njih moderna
konstrukcija v železu jamči, dolgo trpežnost kakor podolgaški klavirji.
Zavod je tudi dobro preskrbljen z bogato zalogo glasovirov podolgastih, mej
katerimi se priporočajo osobito oni ugodno poznati iz dunajake tovarne: Erste
Productir-Genossenschaft der Claviermacher.
Razprodaja — Menjalnica — Posojilnica — Uglašilnica — Popraviljalnica.

ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.
Henrik Freisinger
TRST, via Mercato vecchia št. 4. Lloydova palača.
PEČATI IZ KAČUKA IN IZ KOVIN.
Blazinice za pečate se stalnim črnilom, Silografija. Mehanična delavnica. Plošče za stanovanja iz
bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih zistemov. Priprave za kopiranje, in heliografir-
30-26

J. PSERHOFERJA
lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.
zum goldenen Reichsapfel.
Kričistilne kroglice, nekdanj imenovane univerzalne kroglice, zaščujo ta pa-
bolezni, pri kojih so te kroglice pokazale svoj učinek. Desetletja že se te kroglice splošno
razširjene, zapisujejo jih mnogi zdravniki in malo je družin, koje ne bi imele zaloge izbor-
noga tega domačega sredstva.
Jedna škatlica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatlic
1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.
Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld.
25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov
5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).
Prosimo, da se izrečno zahteva
„J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“
in paziti je, da ima pokrov vsake škatlice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismonih, ka-
toroga je videti na navodilu za porabo.
Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštino 65 kr.
Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.
Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.
Prah proti potenju nog, škatlica 50 kr., poštino prosto 75 kr.
Balzam za goltanee, 1 steklenica 40 kr., poštino prosto 65 kr.
Življenska esenca (Pražke kapljice) proti pokvarjenemu želodcu in slabi prebavi
stekleničica 22 kr.
Angleški čudežni balzam, proti kašlju, steklenica 50 kr.
Fijakerski prašek, 1 škatlica 35 kr., poštino prosto 60 kr.
Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešujo rast las, škatlica 2 gld.
Univerzalni plaster prof. Stendela, domače sredstvo za rano, oteklino itd.,
posodica 50 kr., poštino prosto 75 kr.
Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti
posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.
Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmacevtske specija-
litete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene.
Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati;
večja naročila tudi po poštne povzetju.
Pri doposiljavi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor
po povzetju.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Tiskarna Dolenc v Trstu.